

וּמְרַנְקוֹר מִיִּיצְרוֹת קְלִיפָה שְׂרֹפָה שֶׁל אֲנוּי־קוֹקוֹס לְשִׁימוֹשׁ בְּשִׁבִּיל מַסְכּוֹת נִגְד־נֻיִם. בָּאֶרֶץ מִצְרַיִם חֹמֶר גִּלְמֵי שֶׁל תְּמָרָן (אֲלוֹמִינִיּוֹם), וְהַמִּמְשָׁלָה דֹאנֶת לֹא־פֶשֶׁר אֶת יִיצוֹרוֹ בְּהִקְדָם. נַעֲשׂוּ צַעֲדִים לְהַגְדִּיל אֶת מִלְאֵי הַכֹּהֵל הַדְּרוֹשׁ לְתַעֲוָפָה וּלְהַחֲלֵל בִּיִּיצוֹר שֶׁמִּדְּסִיכָה לְמִטְוִסִּים. מִעוֹרְרִים אֶת הַיִּיצְרָנִים לְנִסּוֹת בִּיִּיצוֹר צִבְעֵי קֶאֱקִי מִחֲמָרִים הַנִּמְצָאִים בַּמָּקוֹם. נִתְרַחֵב יִיצוֹר חֲמִיר־רְפּוּאָה בָּאֶרֶץ, וּבִזְכוּת זֶה נִתְמַעֲטָה רְשִׁימַת הַמִּצְרָכִים הָאֵלֶּה הַמּוֹבָאִים מִחוּץ־לָאֶרֶץ, גַּם נִבְנִים בְּתִיחְרוּשָׁת נֹסְפִים לְהַגְבִּיר הַיִּיצוֹר. מִיּוֹצְרִים עֲבָשׁוּ כִּמָּה וְכִמָּה חֲמָרִים חִימִיקָלִיִּים וְתִרְוּפוֹת, בְּכֻלָּל זֶה כְּלוֹרֹפּוֹרִם, לְקַטֵּט סִידָן (קִלְצִיּוֹם) וְחֹמֶצֶת־קָרְבּוֹל.

הַדְּרִישׁוֹת־לְסַחֲרוֹת, הַבָּאוֹת מִעֲבֵר־לִים, מִתְמַלְאוֹת כְּסִדְרָן. אֲרִיצוֹת הָאִימְפֵּרִיָּה קִינּוֹת אֲרִינִי־קֶאֱקִי, פְּסִיבְרוֹל וְלוֹחֹת־דִּיתוֹק (לְחִיבּוֹר־הַפְּסִים), מִקְלִי־פִלְדָּה, אוֹהֵלִים, חֲמִיר־אִינְסִטְלִצִיָּה לְבִת־חֹלִים צִבְאִיִּים, אֲרִינִים וְצִרְכִּי־הַנְּדָסָה. מִצְרִים הִיָּתָה לְקוֹחַ גָּדוֹל שֶׁל סַחֲרוֹת הוֹדִיּוֹת, בְּכֻלָּל זֶה מְנִיפּוֹת חֲשַׁמְלִיּוֹת, צִיּוֹר וְאִבְיוֹרִים שֶׁל קוֹי־טִלְפוֹן, צִרְיִפ־פִּלְדָּה, מַסְמָרִים, חוֹמִי־תִיל, קוֹרוֹת־פִּלְדָּה עֲנֻלוֹת, דּוּדִים וּפִינּוּמִים שֶׁל פִּלְדָּה, וְצִיּוֹר לְסִלִּילַת דְּרָכִים. אַחֵר הַחֲזִיוֹנוֹת שֶׁל הַמַּסְחָר כִּיּוֹם הוּא יִצְאָה שֶׁל צִרְכֵי רְפּוּאָה חוּצָה־לָאֶרֶץ. שָׂאֵר הַדְּרִישׁוֹת הַבָּאוֹת מִחוּץ־לָאֶרֶץ כּוֹלֵלוֹת חֲמָרִים חִימִיקָלִיִּים כְּבָדִים, סִבּוֹן, פַּחֵם, פַּחֵם אֲבָן, מִלֵּט, לוֹחֹת שֶׁל מִלֵּט־אֶסְבֶּסְט, סִינֵרִיּוֹת, צִרְכֵי מוֹזֶן, טֶה, סוֹכֵר וְאֲרִינִי כּוֹתֵן וְצִמְרֵי. תַּעֲשִׂית הַצִּמְרֵי עֲסוֹקָה כּוֹלָה בִּיִּיצוֹר מִדִּים, שְׁמִיכוֹת וְשָׂאֵר צִרְכֵי־מִלְחָמָה; גַּם אֶת תַּעֲשִׂית מְטוֹהִי־הַבֵּית מִפִּתְחִים לְשֵׁם אוֹתָהּ הַמַּטְרָה.

ר ש י מ ו ת ק צ ר ו ת

הַצְבָּא הַבְּרִיטִי הַחֲדָשׁ בְּאִימוֹנוֹ*

בְּשִׁטַּח תַּסּוּס עַל יְדֵי הָאוֹיֵב וְהַבְקִיעַ לוֹ דֶּרֶךְ לְפָנִים־הָאֶרֶץ, מִרְחָק כִּמָּה מִלִּין. לְאַחֵר שְׁחֻזָּה הַתְּנַגְדוֹתוֹ שֶׁל הָאוֹיֵב, הוֹחֲלֵט, שְׂבָאִין יַחֲדָה מְשׁוֹרִינָת שֶׁהִיָּתָה יְכוּלָה לְפַעוֹל בְּאוֹר הַיּוֹם, יֵשׁ לְשַׁלּוֹת בְּלִילָה דִּיבִיזִית חִיל־רַגְלִים דֶּרֶךְ פִּרְצָה בְּת־עֶרֶךְ שֶׁנִּפְרָצָה עַל יְדֵי כּוֹחוֹת אַחֵרִים בְּקוֹר־הַקְדָּמִי שֶׁל הָאוֹיֵב.

הַתְּקִפָּה עַל גִּשְׂרִים

הַהִפְתָּעָה וְשִׁמִּירַת־הַסּוֹד הָיוּ חֲשׁוּבִים בִּיּוֹתֵר. הָאוֹת נִיתָן בִּיּוֹם מַסּוּים בְּמִרְחָק הַגּוֹן מֵאֲחֹרֵי הַחֲזִית. אוֹתוֹ יוֹם אַחֲרֵי הַצְהָרִים וּבְלִילָה יִצְאוּ הַחֲיִילוֹת לְמָקוֹם רִיכוּזִם שֶׁבְּמִרְחָק 15 מִלִּין מִן הַחֲזִית. הַהִתְקַדְמוֹת צִרְכָּה הִיָּתָה לְהִיעָשׂוֹת בּוֹנִיקָה אַחַת וּבַחֲסוֹת הַחֲשֵׁכָה. בְּקוֹר־הַחֲזִית שֶׁל הָאוֹיֵב נִמְצָא נֶהַר גָּדוֹל, שְׂגָאָה וְעֵלָה עַל גְּדוֹתָיו מִחֲמַת הַגִּשְׁמִים הָאֲחֵרוֹנִים. יוֹמִים לִפְנֵי כֵן הַצִּלִּיחַ «חִיל הַמִּשְׁלּוֹחַ הַבְּרִיטִי» לְעִבּוֹר אֶת הַנְּהַר בְּצִפּוֹנָה שֶׁל הַפִּירְצָה, וּמֵאֹז נִסּוּג «הָאוֹיֵב» אֶל

דִּיבִיזִית־רַגְלִים בְּרִיטִית, שֶׁעֲסָקָה בְּתִמְרוֹת גִּים «אִי־שֵׁם בְּאַנְגְלִיָּה», בִּיצֵעָה מַעֲשֵׂה רַב שֶׁנִּחְשַׁב כְּבִלְתִּי־אִפְשָׁרִי הֵן בְּתִמְרוֹנִים וְהֵן בְּפַעוֹלַת־מִלְחָמָה מִמֶּשׁ. הִיא עֲבָרָה בְּלִילָה דֶּרֶךְ פִּירְצָה שֶׁנִּפְרָצָה בְּחִזִּית «הָאוֹיֵב» עַל יְדֵי יַחֲדוֹת אַחֲרוֹרֶת – תַּפְקִיד הַמִּיּוֹעֵד בְּאוֹרַח נוֹרְמָלִי לְדִיבִיזִיָּה מְשׁוֹרִינָת וּמוֹצָא לְפוֹעַל, בְּדֶרֶךְ כָּלֵל, לְאוֹר הַיּוֹם.

אוֹתָהּ דִּיבִיזִיָּה הוֹבָאָה בְּסִתֵּר לְמָקוֹם, מִמִּרְחָק הַגּוֹן מֵאֲחֹרֵי הַחֲזִית, וּבַחֲסוֹתוֹ שֶׁל לִילָה אִפֵּל בִּיּוֹתֵר פִּלְשָׁה מֵהָר וּבִשְׁקֵט דֶּרֶךְ הַפִּירְצָה, שֶׁהָאוֹיֵב הוֹסִיף לְהִגֵּן עֲלֶיהָ בְּעוֹרֶרֶת יַחֲדוֹת מְמוֹנְעוֹת מִפּוֹזְרוֹת. הַגִּנְרָל הַמִּפְקֵד סִיפֵר אַחֲרֵי הַתְּמַרּוֹנִים לִיד אוֹלְסְטֵר, כִּמָּה הוּא מְרוּצָה בְּאוֹפְרָצִיָּה זוֹ, שֶׁהוּא לְבָדוֹ חֲשָׁבָה עַד אֹז לֹא־פִּי־שִׁרִירָתוֹ. «אִין לֶךְ דְּבַר בְּלִתִּי־אִפְשָׁרִי», אָמַר, «וְאוֹלֵם עֲלֶיךָ לְדַעַת אֵיךְ לְבַצֵּעַ».

הַהִנָּחָה הִיָּתָה, שֶׁ«חִיל־מִשְׁלּוֹחַ בְּרִיטִי» עָלָה

* מוֹבָא מִן הַ«טִיִּימֶס».

עמדות-ההגנה הראשיות שלו, בהשאירו מאחור בריגדה אחת, שהחזיקה בעמדה בחוף המזרחי של הנהר עד מוצאי יום השני אחרי יום הריכוז של חיל-המשלוח. בחוף המערבי של הנהר ניסו פלגות ממונעות של הבריגדה למנוע בעד חיל-המשלוח מהגיע אל שגי הגשרים העיקריים לפני הנץ היום שלאחר ריכוז חיל המשלוח. כיבוש הגשרים בלילה נעשה חשוב ביותר, כי המעבר ביום היה מן הנמנע מול אש האויב. להגשמת המעשה נבחרה פלוגה «ד» של בטליון אחד מ-הקלעים המלכותיים של אולסטר. ביחידה נמצאו עדיין כארבעים איש מן הפלוגה המקורית – שהצטיינה בפעולות ליד לובין (בלגיה) במאי 1940. הפלוגה צריכה היתה להטיל על הגשר הצפוני אחת משתי שיני המזלג שנועדו להשלח משני צדי ההתקפה העיקרית, כדי להפתיע את הצבא המחזיק בגשר ולהשמיד את הציוד המוכן לפיצוץ הגשר. במשך שמונה שעות עשו הנהגים דרכם בקור ובערפל, מתנסיים ומעמידים בנסיון קשה את הצבא המובל על ידם. היחידה נחה בכפר קטן, ושם קבלו האנשים מזון. אחרי חצות הלילה יצאו שוב, תחילה ברכב אחרי כן ברגל, בחשכה גמורה ובשקט ככל האפשר. הקבוצה העיקרית התקדמה לאורך הדרך, בדכאה את ההתנגדות המבודדת של האויב באשר נתקלה בה. «פלוגת-החתאבדות» (שם הפלוגה) הבקיעה לה דרך לאורך ששה מילין, מנוהלת רק לאור הפוספור של מצפנים.

ה ש ת ע ר ו ת מ ה י ר ה

ב-57.5 לפנות בוקר – שלוש דקות לפני דהמועד שנקבע – היתה הפלוגה ליד הגשר מוכנה ובלתי נראית. על ידי השתערות מהירה מתוך החשכה כבשו אותו, וחומר-ההריסה לפיצוץ הגשר הושמד בטרם הספיק אחד המגינים להגיע אל החומר (בנידון זה הושמעו אחרי כן קצת דברים קשים; השופטים יחסו את הריסת הגשר לפעולת אנשי «הטור החמשי»¹). על-ידי התקפה נגדית כבש האויב את הגשר שנית

אולם סמוך לתשע שעות עבר שוב לידי אנשי «חיל המשלוח» באופן מוחלט. הגשר הדרומי אף הוא נלכד ונלקח חזרה, עד שנכבש בהחלט בשעה אחת אחר הצהריים. והיה בזה משום האטת התקדמות, באשר לפי התכנית צריכים היינו להשתלט על הגשרים עם שחר. בינתיים הטילו המהנדסים המלכותיים גשר-סירות על פני הנהר שגאה – מעשה קשה ומסוכן. אנשי «אולסטר» עסוקים היו בצפון, ואנשי בטליון «דרום» לנקשיר» בדרום. בקרוב נכנס בטליון ה«גורדיה המלכותית» לפעולה בינות ליחידות-אולסטר המתגעות, כדי להמריץ את הלחץ על האויב. כל אותו היום וכל הלילה נמשך הביעור לפני ראשי-הגשרים ולאורך החוף המזרחי של הנהר. עם שחר, אחרי שהובטח המעבר, יצאה הדיביזיה בהתקפה לעבר קו-ההגנה העיקרי של האויב, על פני הרמה מזרחה. קרוב לארבע שעות אחר הצהריים נכבשו כל העמדות והקרוב נסתים. מזג האויר סייע להרחיק את מטוסי האויב; אכן גם אוירוני חיל-המשלוח הופלו. הארטילריה לא הועילה הרבה, אולם מזג האויר סייע לפעולת חיל-רגלים מאומן יפה.

אנשי «גדוד הקלעים המלכותי של אולסטר» וגדוד «דרום לנקשיר» היו מאומנים ומוכשרים כל-כך, שהיו שרויים בפעולה מבוקר יום ההתקפה ועד למחרתים אחרי הצהריים, ללא שינה, והתקיימו ביום שלאחר זה כמעט הצידה שבילקוטיהם. זוהי, לדברי מפקד הקורפוס, הדרך היחידה לאמן אנשים בימינו – כי יוכלו להתקיים משך 48 שעות בלי שינה ומנוחה, מלבד מה שהם יכולים לחסוף ברגעי-הודמנות. החייל צריך להיות מוכשר מבחינה גופנית, רוחנית וצבאית להוציא לפועל את תפקידיו. שיטת המפקד לחסן את אנשיו קובעת, שכל איש הנתון לפיקודו – למן הגנרל ועד הטוראי – יכשיר עצמו על ידי ריצת שבעה מילין בשדה מדי שבוע בשבוע.

כ-25000 איש ו-3500 כלי-רכב השתתפו בתמרונים אלה.

¹ראה את תולדי פקגיה, והם ילכו אתריה פאש ופמים. (סון מצו)